

Asia: VN/4682/2023

Suomen kansalaiseen rinnastettavat henkilöt valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen asukasvalinnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen opiskelija-asunnot SOA ry kiittää pyynnöstä lausua Suomen kansalaiseen rinnastettavista henkilöistä valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen asukasvalinnassa.

Suomen opiskelija-asunnot SOA ry on opiskelija-asuntoyhteisöjen valtakunnallinen edunvalvonta- ja yhteistyöjärjestö. SOA:n jäseninä on 22 opiskelija-asuntoyhteisöä sekä opiskelijajärjestöt Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ja Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK. Jäseninä olevat opiskelija-asuntoyhteisöt toimivat tärkeimmillä opiskelupaikkakunnilla ja ne omistavat yhteensä noin 45 000 vuokra-asuntoa, joista valtaosa on rakennettu valtion tuella. Opiskelija-asuntoyhteisöt ovat yleishyödyllisiä yhteisöjä, joko säätiöitä, kaupunkien omistamia yhtiöitä, ylioppilaskuntia tai yhdistyksiä. Ne eivät jaa osinkoa tai muuta etuutta perustajilleen tai omistajilleen. SOA:n jäsenyhteisöjen tavoitteena on tarjota opiskelijoiden toiveita ja tarpeita vastaavia asuntoja kohtuulliseen hintaan.

Yleistä

Suomen opiskelija-asunnot SOA ry lähtökohtaisesti kannattaa esitettyä muutosta. Valtion tukema asuntokanta on tärkeä voida ohjata suurimassa asunnontarpeessa oleville ja usein juuri maahanmuuttajilla tai maahan pakolaisuuden tai tilapäisen suojelun takia saapuneilla on vaikein asema asuntomarkkinoilla. SOA pitää perusteltuna, että Suomi pyrkii helpottamaan näiden ryhmien asuttamista valtion tukemaan asuntokantaan sekä purkamaan siihen liittyviä esteitä. Osassa maista, vaikka tuetun asuntokannan rooli on laaja, pyritään päinvastoin sulkemaan näitä ryhmiä tuetun asuntokannan ulkopuolelle .

SOA kuitenkin huomauttaa, että lausuntokierroksen aikana käydään hallitusneuvotteluita, joissa median tietojen perusteella kaavaillaan rajoituksia maahanmuuttoon. Jos hallitus syntyy ja päätöksiä viedään lainsäädäntöön, voi olla, että maahantulon edellytyksiin tulee muutoksia, jotka heijastuvat myös tämän ehdotetun lakimuutoksen toimeenpanoon. SOA peräänkuuluttaa, että lakiluonnosta tulisi vielä tarkastella suhteessa hallitusneuvotteluiden tulokseen ja mahdollisiin sen myötä

toteutettuihin ulkomaalaislain muutoksiin. SOA myös kannattaa, että korkotuki- ja aravarajoituslaeissa ulkomaalaisten asukasvalinnasta säädetään riittävän yleispätevästi ja viitaten muihin lakeihin, jottei korkotuki- ja aravarajoituslakeja lähtökohtaisesti tarvitse muuttaa, jos oleskelun ja maahantulon edellytyksiä koskevaa lainsäädäntöä muutetaan.

SOAn jäsenten opiskelija-asunnoissa asuu merkittävä määrä ulkomaisia opiskelijoita. Eurostudent-tutkimuksen mukaan Suomessa jopa 59 -71 prosenttia kansainvälisistä tutkinto-opiskelijoista asuu opiskelija-asunnossa. Osuus on korkein Euroopassa. Vaihto-opiskelijoiden asumisjärjestelyistä ei ole tilastotietoa, mutta todennäköisesti näistä vielä suurempi osuus asuu opiskelija-asunnossa. Opiskelija-asuminen on keskeinen korkeakoulutuksen kansainvälistymisen mahdollistaja, ja koulutuspoliittisten tavoitteiden edistäminen tulisikin opiskelija-asumisen osalta huomioida ARA-järjestelmän kehittämisessä sosiaali- ja asuntopoliittisten tavoitteiden rinnalla. Siksi opiskelija-asuntosektorille on tärkeää, että asuntoa tarvitsevat pienituloiset kansainväliset opiskelijat voidaan valita asukkaiksi joustavasti.

SOA kannattaa, että oleskeluluvan vähimmäiskestosta luovutaan asukasvalinnan edellytyksenä. Lakiluonnoksessa esitetään kattavasti perusteluita, miksi oleskeluluvan kesto ei anna kattavaa kuvaa Suomessa oleskelun luonteesta ja kestosta. Lakiesityksessä todetaan myös, että ”tavoitteena on asuntojen osoittaminen sellaisille henkilöille, joiden oleskelua Suomessa ei ole tarkoitettu lyhytaikaiseksi tai tilapäiseksi”. SOA kuitenkin huomauttaa, ettei oleskeluluvan vuoden vähimmäiskesto aiemminkaan ole koskenut niitä, joilla on oleskelulupa opiskelun perusteella. Esimerkiksi vaihto-opiskelijoilla oleskelu Suomessa on tilapäistä ja verrattain lyhytaikaista. Toisin sanoen opiskelija-asunnot muodostavat poikkeuksen yleiseen linjaan, jonka mukaan ARA-tuetut asunnot on varattu vain muille kuin tilapäisesti Suomessa oleskeleville. Tästä tärkeästä periaatteesta on syytä pitää kiinni jatkossakin.

Lyhytaikaiset vaihto-opiskelujaksot

Opiskelijavaihdot kestävät tyypillisesti vuoden tai puoli vuotta, mutta Suomeen tullaan opiskelemaan näitä lyhyempiäkin jaksoja – esimerkiksi kuukausi tai kolme kuukautta. ARAn asukasvalintasäännöissä ei yksiselitteisesti määritellä, vaikuttaako Suomessa opiskelun kesto edellytyksiin asua ARAn tukemassa opiskelija-asunnossa.

ARAn asukasvalintasääntöjen mukaan: ”Opiskelija-asuntoja voidaan oppilaitosten loma-aikoina käyttää myös hotellityyppiseen majoitukseen. ARasta ei tarvitse enää hakea erillistä käyttötarkoituksen muutosta väliaikaista majoitusta varten.” Tällä on perinteisesti tarkoitettu kesäaikaisen vajakäytön välttämiseksi harjoitettua muuta majoitustoimintaa kuin opiskelijoiden majoittamista. Lyhytaikaisia opiskelujaksoja Suomessa ei tulisi rinnastaa tähän majoitustoimintaan, vaan vaihto-opiskelijoiden asuttamiseen.

Lausuntokierroksella oleva lakiluonnoksella ei ole suoria vaikutuksia lyhytaikaisesti Suomessa opiskelevien edellytyksiin tulla valituksi ARA-tuettuihin opiskelija-asuntoihin, sillä vuoden vähimmäisaika ei ole aiemminkaan koskenut opiskelun perusteella myönnettyjä oleskelulupia. SOA kuitenkin peräänkuuluttaa, että lainsäädännön valmistelussa huomioidaan myös nämä lyhytaikaiset jaksot valtion tukemissa opiskelija-asunnoissa. Lakiluonnoksessa viitataan ulkomaalaislain 10. luvussa säädetyllä tavalla rekisteröityyn oleskeluun, mikä koskee EU-kansalaisia sekä Pohjoismaiden, Liechtensteinin ja Sveitsin kansalaisia. Oleskelu on rekisteröitävä, jos se kestää yli kolme kuukautta. Lyhytaikaisten opiskelijavaihtojen tapauksessa oleskelu voi olla lyhyempää kuin rekisteröintiä

edellyttävä kolme kuukautta. SOA esittääkin harkittavaksi, että rekisteröidyn oleskelun vaatimuksesta luovutaan opiskelija-asuntojen asukasvalinnassa.

Suomen opiskelija-asunnot SOA ry:n puolesta,

Lauri Lehtoruusu

Toiminnanjohtaja

Lehtoruusu Lauri
Suomen opiskelija-asunnot SOA ry